

Arbeidstilsynet

VÅR DATO
03.06.2010

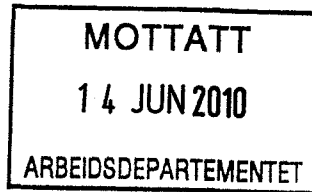
DERES DATO
08.03.2010

VÅR SAKSBEHANDLER
Bjørn Kvello tlf 950 54 720
Turid Brattset

VÅR REFERANSE
2010/6121 49264/2010
DERES REFERANSE
200904045-/MNH

1

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

HØRING - FORSLAG OM NY FORSKRIFT OM ID-KORT - INNFØRING AV KRAV OM ID-KORT FOR RENHOLDSBRANSJEN, SAMT ENKELTE ENDRINGER I ORDNINGEN FOR BYGGE- OG ANLEGGSRANSJEN

Vi viser til Arbeidsdepartementet brev av 8. mars 2010 med vedlegg.

Departementet sender på høring forslag om innføring av id-kort i renholdsbransjen, samt foreslår enkelte endringer i eksisterende id-kortordning for bygge- og anleggsbransjen.

Arbeidstilsynet har i flere sammenhenger gitt innspill til departementet, vi viser særlig til brev 24.08.2009 (ref 2008/40109 - 28) til AID om Arbeidstilsynets erfaringer vedrørende id-kort og til brev 17.06.2009 (ref 2008/40109 - 24) til AID med rapport om id-kort ordningen.

I. Generelt

Arbeidstilsynet støtter forslaget om å utvide ordningen med id-kort til også å gjelde renholdsbransjen, men ser noen utfordringer som vi vil komme tilbake til under kommentarene til de enkelte forslag. Vi er godt fornøyd med at det nå foretas en klargjøring av bestemmelser hvor det har knyttet seg noe usikkerhet til forståelsen.

Som nevnt innledningsvis i departementets høringsnotat gjenstår det en del problemstillinger som ikke er tatt med i endringsforslagene. En del av disse problemstillingene har stor praktisk betydning og bør søkes løst så snart som mulig. Løsningene bør være på plass før bestemmelsene om en utvidelse av ordningen trer i kraft.

Når det gjelder informasjonstiltak, støtter Arbeidstilsynet departementets forslag om å etablere et informasjonssamarbeid med aktørene i renholdsbransjen. Utfordringen blir å nå ut til de deler av bransjen som ikke er knyttet til en interesseorganisasjon, hvorav mange ikke er vant med å orientere seg om krav i lovverket gjennom media. En mulig løsning kan være å ta utgangspunkt i registrerte renholdsvirksomheter i Enhetsregisteret og sende informasjon direkte til virksomheten.

Nedenfor kommenteres de enkelte forslag og punkter i høringsnotatet der dette er relevant. Vi har knyttet noen kommentarer til forslag til forskrift med kommentarer og har avslutningsvis noen kommentarer knyttet til ordningen som ikke ellers er berørt i vårt hørings svar.

II. Kommentarer til de enkelte forslag

Punkt 3.3.1 Hjemmel for å inndra kort for tilsynsmyndighetene

Det er viktig for Arbeidstilsynets mulighet for effektivt tilsyn at en bestemmelse om rett til inndragning av id-kort kommer på plass raskt. Vi er inne i en periode nå, hvor de først utstedte kortene utløper, og med de erfaringer våre inspektører har gjort så langt er det varierende i hvilken

POSTADRESSE
Postboks 4720 Sluppen
7468 Trondheim
Norge

E-POST
post@arbeidstilsynet.no
INTERNETT
www.arbeidstilsynet.no

TELEFON
815 48 222
TELEFAKS
73 19 97 01

ORGANISASJONSNR
974761211

grad arbeidsgiver samler kortene inn og sender dem til makulering. Av 49266 kort utstedt i perioden 01.01.2008 – 01.05.2008, er det i samme periode i år kommet inn 8196 kort til kortutsteder for makulering. En del kort kan være sendt til makulering tidligere fordi arbeidsforholdet er opphørt, men gapet er likevel såpass stort at man må kunne fastslå at makuleringsordningen ikke fungerer etter hensikten. For å unngå at det florerer med utløpte kort på bygge- og anleggsplassene er det derfor viktig at tilsynsmyndighetene får hjemmel til å inndra kort.

I forslaget er det presisert at kort kun kan inndras der kortet er utløpet eller hvor arbeidsforholdet er opphørt. Arbeidstilsynet ser behov for å kunne inndra kort også i andre sammenhenger. Åpenbare forfalskninger burde kunne inndras på stedet. Tilsvarende hvis kortet åpenbart tilhører en annen person.

Vi får i stadig større omfang meldinger fra NAV Aa-registeret og våre inspektører om arbeidstakere som meldes til NAV Aa-registeret for svært korte perioder. Det kan se ut som om meldingen skjer alene i den hensikt å få id-kort. Når id-kortet er mottatt, meldes arbeidstakerne ut av registeret. Vi ønsker en avklaring på hvorvidt kort kan inndras, dersom arbeidstaker er utmeldt fra NAV Aa-registeret på det tidspunkt kontrollen foretas.

Pkt 3.3.2 Særlige registreringskrav for bemanningsforetak.

Arbeidstilsynet støtter forslaget om krav om registrering i bemanningsforetaksregisteret for å få id-kort for ansatte i bemanningsforetak, og den begrunnelse som fremkommer av høringsnotatet. Vi ser imidlertid noen utfordringer:

Bransjekoding:

En kobling mellom id-kort registreringen og Bemanningsforetaksregisteret er uproblematisk der bemanningsforetaket er registrert med bransjekodene for bemanningsforetak i Enhetsregisteret (78.100 Rekruttering og formidling av arbeidskraft og 78.200 Utleie av arbeidskraft). Det er imidlertid svært mange virksomheter med andre bransjekoder som registreres i Bemanningsforetaksregisteret. Som eksempler fra registeret kan nevnes:

- 41.200 Oppføring av bygninger
- 43.330 Gulvlegging og tapetsering
- 71.121 Byggeteknisk konsulentvirksomhet
- 81.210 Rengjøring av bygninger

Slik ordningen er i dag vil det ikke være mulig å skille ut hvilke av disse som er bemanningsforetak. Det må derfor tas stilling til om det kun er foretak registrerte med bransjekodene 78.100 og 78.200 som skal inngå i koblingen. Dersom alle bemanningsforetak uansett hvilken bransjekode de er registrert med skal omfattes, må det finnes en løsning som ikke innebærer store administrative oppgaver knyttet til dette.

Saksbehandlingstiden for registrering i bemanningsforetaksregisteret er pr i dag slik:

Norske bemanningsforetak: Hvis alle formaliteter/registreringer er i orden, er saksbehandlingstiden ca en uke. Dersom det mangler opplysninger, vil det bli sendt brev om dette.

NUF: Hvis alle formaliteter/registreringer er i orden, er saksbehandlingstiden minimum 4 uker. Et vilkår om at virksomheten skal stå i Bemanningsforetaksregisteret vil derfor innebære at det ikke vil være mulig for en del virksomheter å kunne søke om id-kort før etter relativ lang tid etter etableringen, selv om alle registreringer er korrekte. Dette kan få betydning for virksomhetens mulighet for å få oppdrag i bygge- og anleggsnæringen.

Pkt 3.4 Forslag om å gi skattemyndighetene hjemmel til å kreve å se id-kort.
Arbeidstilsynet støtter forslaget.

Pkt 3.5 Endring på grunnlag av kontroll og pålegg fra Datatilsynet. mv.
Arbeidstilsynet støtter forslagene og vil særlig påpeke viktigheten av den legitimasjonskontrollen som foretas av kortutsteder.

Pkt 3.5.3 Registerkrav

Arbeidstilsynet støtter forslaget om at registerkravene blir fastsatt i forskriften, og at det skal settes like krav til registrering for alle bransjer som omfattes av forskriften.

Som beskrevet i høringsnotatet er de fleste utfordringer knyttet til registrene løst, men vi vil likevel påpeke at når det gjelder unntak fra plikten til merverdiavgiftsregistrering er det ikke mulig å skaffe dokumentasjon for dette. Dette gjelder primært der virksomheten av forskjellige årsaker ikke har nådd en omsetning på kr 50 000,- pr år, som er et vilkår for merverdiavgiftsregistrering. De opplysninger som kan innhentes fra Skatteetaten bygger på virksomhetens rapporteringer året forut for søknadstidspunktet og er dermed ingen garanti for at virksomheten er korrekt registrert på søknadstidspunktet. Det er derfor behov for å se nærmere på hvordan det skal kunne skaffes mer relevant dokumentasjon om en virksomhets plikt til merverdiavgiftsregistrering.

Pkt 5.2 Virkeområdet for id-kortordningen i renholdsbransjen.

Arbeidstilsynet støtter forslaget om å knytte virkeområdet til bransjekoden for renholdsvirksomhet. Vi antar at det avgjørende er om virksomheten driver virksomhet som omfattes av bransjekoden, og ikke hvilken bransjekode virksomheten rent faktisk er registrert med i Enhetsregisteret.

5.3.2 Andre vilkår for id-kort

Arbeidstilsynet støtter departementets konklusjon om at ikke alle de opplistede kriterier bør inngå i en HMS - egenerklæring.

5.3.3 Nærmere om HMS - egenerklæring som vilkår for id-kort

Arbeidstilsynets primære standpunkt når det gjelder krav til registrering er at dette bør være likt for de bransjer som omfattes av ordningen, og at dette skal følge de krav som gjelder for bygge- og anleggsbransjen slik ordningen er i dag. Særtrekk ved renholdsbransjen vil etter vår vurdering ha størst betydning når det gjelder tilsynsmetoder og praktiske utfordringer i forbindelse med søkeprosessen.

Departementet viser i høringsnotatet til at kravet om en HMS egenerklæring vil bidra til en bevisstgjøring av arbeidsgiverne. For den del av bransjen som er seriøse og etablerte vil dette utvilsomt kunne ha en betydning som en påminnelse. Vi er imidlertid i tvil om en slik erklæring vil ha noen virkning i den mindre seriøse delen av bransjen. Vi antar at når man må krysse av bekreftende på et skjema for å kunne få id-kort, vil man gjøre dette uansett hvordan den reelle HMS - situasjonen i virksomheten er. Et slikt skjema vil ikke skille ut den seriøse delen av bransjen, men snarere sette likhetstegn mellom virksomheter som har et fungerende HMS system og de som ikke har det.

5.3.4 Inndragning av id-kort ved brudd på reglene i HMS - egenerklæringen.

Dersom det skal stilles krav om HMS - erklæring, må det en del konkretiseringer til for å synliggjøre hvordan en gjennomføring fra tilsynsmyndighetenes side er tenkt:

1. Konkretisere hva som ligger i generelle HMS krav. Dette er et omfattende begrep og vil favne et vidt spekter av bestemmelsene i arbeidsmiljøloven.
2. Skal ethvert brudd på en bestemmelse medføre at kortene blir inndradd og virksomheten blir slettet fra registeret, eller skal bruddene ha en viss alvorlighetsgrad før inndragning / sletting skal skje?
3. På hvilket tidspunkt skal en virksomhet som er slettet fra registeret kunne søke på nytt? Er det Arbeidstilsynet som skal gi klarsignal til kortutsteder om at forholdene er i orden og kort kan utstedes?
4. Skal det være klageadgang på vedtak om inndragning? Muligheten for erstatningsansvar for staten vil være nærliggende hvis et vedtak om inndragning gjøres om og virksomheten har tapt oppdrag på grunn av inndragningen/slettingen.

5.4 Registreringsordning – register over virksomheter som har fått id-kort

Departementet foreslår å innføre en registreringsordning for foretak som har fått utstedt id-kort. Det foreslås et register som er offentlig tilgjengelig og som skal administreres av Arbeidstilsynet. Hensikten er at brukerne av renholdstjenester skal kunne kontrollere om den virksomheten de bruker, har oppfylt lovpålagte registreringsplikter og har inngitt en egenerklæring om at de oppfyller nærmere angitte HMS - krav.

Vi har i dag en tilsvarende godkjenningsordning for bemanningsforetak. Arbeidstilsynet er enig i at et register må være offentlig tilgjengelig. Vi vil imidlertid påpeke at det kan oppfattes som om virksomheten er godkjent av Arbeidstilsynet, og således har et velfungerende HMS -system når vi skal føre et register over de virksomheter som har oppfylt lovens plikter. Vi har opplevd at dette har vært oppfatningen om virksomheter som er registrert i bemanningsforetaksregisteret.

5.4.2 Vedlikehold av registeret – årlig melding – sletting fra registeret

Departementet foreslår at virksomhetene må inngi en årlig melding om at de lovpålagte krav er oppfylt. For at registeret skal være et effektivt virkemiddel og ha troverdighet utad må registeret inneholde korrekte opplysninger. Vi er enig i at et register må inneholde så korrekte opplysninger som mulig.

Det er imidlertid ikke et ubetydelig arbeid å følge opp virksomhetene dersom det fastsettes krav om årlig melding. Dette har vi sett i forbindelse med den meldingen som skal gis ved fornyelse av bemanningsforetak i bemanningsforetaksregisteret. Da id-kortene har maksimal gyldighet inntil to år, kan det kanskje synes lite formålstjenlig å innføre en årlig melding. Vi bør være varsom med å innføre flere restriksjoner enn det som strengt tatt er nødvendig.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Både innføring av ordningen med id-kort i en ny bransje og opprettelsen av et register vil kreve betydelige ressurser fra Arbeidstilsynet side. Erfaringene fra bygge- og anleggsbransjen viser at etaten i dag bruker minimum 3-5 årsverk på administrering av ordningen, tilsyn med id-kort er ikke medregnet. Med ny bransje hvor behovet for bistand vurderes som større enn i bygge- og anleggsbransjen må det i perioder påregnes at det må settes flere til dette arbeidet enn de ressurser som er avsatt pr i dag. I den grad det ikke blir tildelt ekstra midler til dette arbeidet, vil dette kunne gå på bekostning av utadrettet tilsyn.

III. Kommentarer til den enkelte bestemmelse der dette ikke er omtalt ovenfor

Til § 7 Gyldighetsperiode:

Slik ordningen fungerer i praksis, blir alle kort utstedt for 2 år av gangen uansett lengde av

arbeidsforholdet. Dette bør innskjerpes, og den tekniske løsningen, samt søknadsskjemaene, bør tilpasses slik at lengden av arbeidsforholdet må oppgis for at kort skal utstedes. Kortets utløpsdato vil samsvare med de reelle forhold, og det vil bli enklere å føre kontroll med at ugyldige kort ikke er i omløp.

Til § 10 Ikrafttreden

Med erfaring fra innføring av ordningen er det av vesentlig betydning at forskriften først trer i kraft når alle kjente utfordringer er løst. Dette gjelder både i forhold til juridiske problemstillinger og de tekniske løsningene knyttet til bestillerprosessen. I tillegg må det settes av god tid til utarbeidelse og gjennomføring av informasjonstiltak, før ordningen utvides til renholdsbransjen. Samtidig er det som nevnt over svært viktig å få på plass hjemmel for inndragning av id-kort. Dette bør derfor kunne skje før ikrafttreden for de øvrige bestemmelsene i forskriften.

Til § 17 Tilsyn

Det vises i forslaget til at kort ikke skal kunne inndras på grunn av manglende årlig melding etter § 16. Det fremstår som uklart for oss hva begrunnelsen for dette er. Etter vår vurdering bør det være en klar kobling mellom det å stå i registeret og gyldigheten av id-kortene. Dersom virksomheten slettes fra registeret, bør det automatisk følge av dette id-kort kan inndras. Dette vil både fungere som et ris bak speilet overfor virksomhetene, men også forenkle tilsynsarbeidet i vesentlig grad. Dersom det likevel besluttes at inndragning ikke skal kunne skje på dette grunnlag, bør dette fremgå av forskriften.

IV. Avslutning

Under pkt 3.1 er det opplistet en rekke problemstillinger, hvorav noen drøftes i høringsnotatet og andre overlates til nærmere utredning eller justering av retningslinjer. Vi vil bemerke at det er viktig at det raskt tas tak i disse problemstillingene slik at ordningen kan fungere hensiktsmessig for alle aktører som omfattes av ordningen og at det skapes klarhet om rekkevidden av bestemmelsene.

Vi vil spesielt nevne de ulemper ordningen medfører for utenlandske aktører og kravet om at bestiller må være tilmeldt Sentralskattekontoret for utenlandssaker (SFU). Virksomheten ønsker at bestiller skal være en i virksomhetens ledelse eller administrasjon, men disse skal ikke utføre arbeid i Norge og vil derfor ikke tilmeldes SFU. De må da utnevne en av de arbeidstakerne som skal til Norge som bestiller. Dersom dette dreier seg om kortvarige oppdrag, vil virksomheten måtte utnevne bestiller for hvert oppdrag som utføres her. Dette oppfattes naturligvis som tungvindt, og det er sterkt ønsket fra bransjen at momsrepresentant, registrert i Enhetsregisteret kan utføre denne funksjonen.

I tillegg til dette vil vi påpeke at vi får svært mange negative reaksjoner på at det er nødvendig å oppgi e-postadresse for å kunne få id-kort. Dette gjelder slik ordningen fungerer i dag, både ved elektronisk- og manuell bestilling. Det stilles spørsmål ved hvorvidt dette er et krav det er hjemmel for å kreve. Det bør derfor klargjøres hvorvidt dette er et krav som lovlig kan pålegges virksomhetene.

Med hilsen
Direktoratet for arbeidstilsynet

Gaute Ivar Bjøru
avdelingsdirektør, Lov og regelverk

Bjørn Kvello

(sign.)

seniorrådgiver, Lov og regelverk
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur.